

Załącznik nr 1
do Uchwały
Nr XXII/159/2020
Rady Powiatu Kolskiego
z dnia 30 stycznia 2020r.

**„POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
NA LATA 2020 – 2022”**

KOŁO 2020 r.

Spis treści

I. Wprowadzenie.....	3
II. Zadania powiatu z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.....	4
III. Charakterystyka rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w powiecie kolskim.....	6
IV. Cele i kierunki działania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w powiecie kolskim na lata 2020-2022.....	10
V. Limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2020-2022.....	12
VI. Źródła finansowania programu.....	13
VII. Beneficjenci programu.....	14
VIII. Realizatorzy programu.....	15
IX. Monitoring i ewaluacja programu.....	16

I. Wprowadzenie

Na podstawie z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U z 2019 r., poz. 1111 z późn. zm.) do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2020–2022, który zostanie zrealizowany przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej–Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole.

Ustawa wskazuje, iż zadania związane z zapewnieniem dzieciom pieczy zastępczej należą do jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego szczebla gminnego, powiatowego i wojewódzkiego.

Każde dziecko ma prawo do życia i rozwoju w swojej rodzinie. Gdy jednak zabraknie rodziny lub nie spełnia ona prawidłowo swoich funkcji sprzyjających prawidłowemu rozwojowi dziecka, wówczas w jej miejsce pojawiają się środki zastępcze o charakterze opiekuńczo-wychowawczym.

W związku z tym Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej uwzględnia lokalne uwarunkowania, wyznacza kierunki działań w perspektywie trzech lat, z uwzględnieniem źródła finansowania, które jest niezbędne do ich realizacji.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej akcentuje głównie zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (zapewnienia pieczy zastępczej oraz udzielania świadczeń) oraz działania profilaktyczne i współpracę między instytucjami, których wspólnym celem jest wyposażenie rodzin i wychowanków w kompetencje pozwalające im w przyszłości na prawidłowe funkcjonowanie poza systemem pomocy.

II. Zadania powiatu z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu należą:

1. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.
2. Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia.
3. Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.
4. Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym.
5. Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.
6. Organizowania wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
  - 1) grup wsparcia,
  - 2) specjalistycznego poradnictwa.
7. Powoływanie centrów administracyjnych do obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych.
8. Wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.
9. Zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich.
10. Prowadzenie rejestru danych, o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzącej rodzinny dom dziecka,
11. Kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej albo rodzinnym domu dziecka.
12. Finansowanie:
  - 1) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych,

- interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
- 2) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
  - 3) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.
13. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie.

III. Charakterystyka rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w powiecie kolskim.

Na terenie powiatu kolskiego w latach 2017-2019 zaobserwowano, iż głównymi przyczynami umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej na terenie powiatu były: uzależnienie od alkoholu rodziców biologicznych, niewydolność opiekuńczo-wychowawcza rodziców, długotrwała choroba, sieroctwo.

Tabela nr 1

Przyczyny umieszczenia dzieci w nowo utworzonych rodzinach zastępczych (spokrewnionych i niezawodowych)

Przyczyna umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych	Liczba rodzin zastępczych		
	2017	2018	2019
sieroctwo/pólsieroctwo	1	1	0
porzucenie	0	0	0
niepełnosprawność rodziców	1	1	1
choroba rodziców	1	0	0
dysfunkcje w rodzinie biologicznej	0	0	0
Niezaradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych (niewydolność rodziców biologicznych)	1	0	0
uzależnienia (alkohol/narkotyki)	5	3	0
przemoc w rodzinie	1	0	0
nietnie matki	0	0	0
inne	0	3	1
RAZEM	10	8	2

Źródło: Dane własne PCPR w Kole

Celem działania rodzinnej pieczy zastępczej w przypadku niemożności wychowania i opieki rodziców jest zapewnienie dziecku pomocy w zakresie:

- powrotu dziecka do rodziny biologicznej, a w przypadku, gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka,
- wypracowywania działań zmierzających do przygotowania dziecka do samodzielnego, godnego i odpowiedzialnego życia,
- pomocy w rozwiązywaniu trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki,

- motywowania do utrzymywania oraz nawiązywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, celem eliminowania negatywnych skutków wynikające z utraty i separacji,
- dążenia do zaspokajania potrzeb emocjonalnych, bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych dziecka,
- oceny sytuacji dziecka w konsultacji ze specjalistami (psychologiem, pedagogiem, asystentem rodziny, pracownikiem socjalnym), z uwzględnieniem potrzeb dziecka.

Pieczna rodzinna w powiecie kolskim sprawowana jest w formie rodziny zastępczej (spokrewnionej, niezawodowej, zawodowej - w tym pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego). W rodzinach zastępczych umieszcza się dzieci, których rodzice zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej lub gdy władza rodzicielska została im ograniczona.

Pieczna zastępcza jest formą tymczasowej opieki nad dzieckiem w sytuacji, kiedy dziecko nie może wychowywać się w swojej rodzinie. Z kolei dziecko może pozostać w rodzinie zastępczej do osiągnięcia pełnoletności, a w przypadku podjęcia dalszej nauki nie dłużej niż do 25 roku życia. Kandydaci na rodziny zastępcze, podejmując decyzje o utworzeniu rodziny zastępczej muszą posiadać świadomość czasowości opieki nad dzieckiem, uwzględniać i akceptować możliwość powrotu dziecka do rodziny naturalnej lub umieszczenie go w rodzinie adopcyjnej.

W latach 2017-2019 w powiecie kolskim w systemie rodzinnej pieczy zastępczej funkcjonowały rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem, rodziny niezawodowe, rodziny zawodowe – w tym dwie rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia rodzinnego.

Liczbę rodzin zastępczych i przebywających w nich dzieci obrazują poniższe zestawienia.

Tabela nr 2

Rodzinna piecza zastępcza w powiecie kolskim w latach 2017-2019

ROK	2017		2018		2019	
	LICZBA RODZIN	LICZBA DZIECI	LICZBA RODZIN	LICZBA DZIECI	LICZBA RODZIN	LICZBA DZIECI
Rodziny spokrewnione	48	64	43	59	35	49
Rodziny niezawodowe	18	22	20	29	15	25
Rodziny zawodowe w tym: pogotowie rodzinne	3	21	3	17	3	16
RAZEM	69	107	66	105	53	90

Źródło: Dane własne PCPR w Kole

Z danych zawartych w tabeli wynika, iż utrzymuje się tendencja malejąca liczby rodzin zastępczych, natomiast liczba przebywających w nich dzieci jest wysoka.

W związku z tym konieczna jest kontynuacja realizowanych działań wspierających rodzicielstwo zastępcze oraz intensywna praca w kierunku promocji rodzicielstwa zastępczego i poszukiwania kandydatów na rodziców zastępczych.

Szczególnie istotne jest pozyskiwanie kandydatów na rodziców zastępczych dla dzieci w starszym wieku i rodzeństw, bowiem aktualnie dzieci te ze względu na brak kandydatów do pełnienia funkcji rodzinnej pieczy zastępczej muszą być umieszczane w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

W powiecie kolskim najczęstszą formą sprawowanej pieczy zastępczej są spokrewnione rodziny zastępcze tj. dziadkowie i rodzeństwo dziecka. Drugą co do liczebności rodzin formę pieczy zastępczej stanowią rodziny niezawodowe.

Z uwagi na występujące problemy dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej, rodziny objęte są kompleksowym wsparciem koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, psychologa, pracowników socjalnych. Ponadto sprawując nadzór nad prawidłowym procesem wychowawczym dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole współpracuje z jednostkami pomocy społecznej, sądami, placówkami oświatowymi oraz ośrodkami adopcyjnymi.

Tabela nr 3

***Dzieci z terenu powiatu kolskiego przebywające w pieczy zastępczej
na terenie innych powiatów w 2017 r.
(piecza zastępcza rodzinna/institutionalna)***

Forma pieczy zastępczej	2017 r. Liczba dzieci
Rodziny zastępcze spokrewnione	2
Rodziny zastępcze niezawodowe	6
Rodziny zastępcze zawodowe w tym: -pełniące funkcje pogotowia rodzinnego	2
Pieczka instytucjonalna (placówki opiekuńczo – wychowawcze)	15
RAZEM	25

Źródło: Dane własne PCPR w Kole

Tabela nr 4

***Dzieci z terenu powiatu kolskiego przebywające w pieczy zastępczej
na terenie innych powiatów w 2018 r.
(piecza zastępcza rodzinna/institutionalna)***

Forma pieczy zastępczej	2018 r. Liczba dzieci
Rodziny zastępcze spokrewnione	2
Rodziny zastępcze niezawodowe	7
Rodziny zastępcze zawodowe	2
Pieczka instytucjonalna (placówki opiekuńczo – wychowawcze)	14
Łącznie	25

Źródło: Dane własne PCPR w Kole

Tabela nr 5

***Dzieci z terenu powiatu kolskiego przebywające w pieczy zastępczej
na terenie innych powiatów w 2019 r.
(piecza zastępcza rodzinna/institutionalna)***

Forma pieczy zastępczej	2019 r. Liczba dzieci
Rodziny zastępcze spokrewnione	3
Rodziny zastępcze niezawodowe	6
Rodziny zastępcze zawodowe	3
Piecznia instytucjonalna (placówki opiekuńczo – wychowawcze)	14
Łącznie	26

Źródło: Dane własne PCPR w Kole

Jak wynika z powyższych danych w pieczy instytucjonalnej oraz rodzinnej funkcjonującej na terenie innych powiatów umieszczana jest ograniczona liczba dzieci pochodzących z terenu powiatu kolskiego. Umieszczanie dzieci w pieczy zastępczej poza powiatem jest podyktowane brakiem możliwości zapewnienia tym dzieciom pieczy zastępczej na terenie powiatu kolskiego oraz wynika z postanowień Sądu i wymaga zawarcia stosownych porozumień w kwestii finansowania ich pobytu w pieczy zastępczej na terenie innych powiatów.

W chwili uregulowania sytuacji opiekuńczej dzieci przebywające w rodzinach zastępczych powracają do rodzin biologicznych, zaś w sytuacji pozbawienia rodziców władzy rodzicielskiej zostają zgłoszone do adopcji. Dane dotyczące dzieci z uregulowaną sytuacją przebywających w pieczy zastępczej przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 6

Sytuacja dzieci opuszczających pieczę zastępczą

Sposób uregulowania sytuacji opiekuńczej dziecka	Liczba dzieci		
	2017	2018	2019
Rozwiązanie rodziny zastępczej	6	4	2
Powrót do rodziny biologicznej	5	3	3
Adopcja	0	3	1

Źródło: Dane własne PCPR w Kole

Z przedstawionych danych wynika, że niewielki odsetek dzieci przebywających w pieczy zastępczej ma możliwość powrotu do rodziców biologicznych.

W sytuacji gdy dziecko ma uregulowaną sytuację prawną, a rodzice nie dążą do odzyskania praw względem dziecka, zostają wówczas pozbawieni władzy rodzicielskiej i w konsekwencji dziecko zostaje zgłoszone do adopcji.

W przypadku rozwiązania rodziny zastępczej, braku możliwości powrotu dziecka do rodziny biologicznej i jego nieuregulowanej sytuacji prawnej, dziecko zostaje umieszczone w innej rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo - wychowawczej.

IV. Cele i kierunki działania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w powiecie kolskim na lata 2020-2022.

Głównym celem Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2020-2022 jest wspieranie rozwoju pieczy zastępczej w powiecie kolskim ze szczególnym nastawieniem na tworzenie rodzinnych form.

Dziecku, któremu rodzina biologiczna nie jest w stanie zapewnić opieki i wychowania należy zorganizować opiekę zastępczą. Rodzina zastępcza jest szansą na wzrastanie dziecka w warunkach zbliżonych do naturalnych. Nacisk kładzie się na rozwijanie rodzinnych form opieki zastępczej oraz kompleksową pracę z rodziną biologiczną na rzecz powrotu dziecka do domu rodzinnego.

Pozyskanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz wspieranie funkcjonujących rodzin przyczyni się do wzmocnienia obecnego systemu opieki. Zakres udzielanego wsparcia dotyczy m.in.: problemów wychowawczych z dziećmi oraz trudności związanych z kontaktami z rodzicami biologicznymi.

Ważną rolę w tym odgrywają opiekunowie zastępczy, którzy wkładają wiele pracy w przezwyciężanie trudnych sytuacji wynikających z licznych, negatywnych doświadczeń dzieci przyjętych na wychowanie tj. choroby, sieroctwa, przemocy, zagrożenia życia, alkoholizmu itp. Wyrównywanie braków i niedoskonałości rozwoju biologicznego, psychicznego, społecznego i kulturalnego dziecka jest przypisane opiekunom zastępczym. Aby mogli oni prawidłowo wypełniać powierzone funkcje powinni być wspomagani przez instytucje wspierające.

Tabela nr 7

CELE SZCZEGÓŁOWE I KIERUNKI DZIAŁANIA

Nazwa i opis celu	Kierunki działania	Realizatorzy	Termin realizacji
Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej.	Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego: -prowadzenie kampanii społecznych na temat rodzicielstwa zastępczego, -współpraca z instytucjami i organizacjami na rzecz rozwoju rodzicielstwa zastępczego, -pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze. -szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze. -szkolenia dla istniejących rodzin zastępczych.	PCPR OPS	2020-2022
Poszerzanie i kontynuacja usług w zakresie rodzinnych form pieczy zastępczej.	-kontynuacja wsparcia udzielanego rodzinom zastępczym przez koordynatora i pracowników socjalnych, psychologa, prawnika, - organizowanie szkoleń mających na celu podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych opiekunów zastępczych, - prowadzenie poradnictwa mającego na celu wzmocnienie kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego, - realizowanie świadczeń finansowych (obligatoryjnych i fakultatywnych).	PCPR	2020-2022

<p>Wspieranie w procesie usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.</p>	<p>-realizowanie świadczeń finansowych, -umożliwienie korzystania ze specjalistycznego poradnictwa celem zapobiegania wykluczeniu społecznemu, - umożliwienie udziału wychowanków w szkoleniach podnoszących kompetencje zawodowe, społeczne, edukacyjne.</p>	<p>PCPR OPIEKUN USAMODZIELNIENIA</p>	<p>2020-2022</p>
<p>Współpraca z innymi instytucjami wspierającymi rodzinę.</p>	<p>- prowadzenie stałej współpracy z gminnymi ośrodkami pomocy społecznej, asystentami rodziny, pracownikami socjalnymi, szkołami, sądami, ośrodkiem adopcyjnym, poradnią psychologiczno-pedagogiczną, celem opracowania planów pomocy dzieciom umieszczonym w rodzinnej pieczy zastępczej, - współpraca z urzędami miast i gmin, urzędem pracy celem pomocy usamodzielnianym wychowankom w podjęciu zatrudnienia i uzyskania mieszkania komunalnego z zasobów gminy.</p>	<p>PCPR OPS</p>	<p>2020-2022</p>

V. Limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2020-2022.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadza obowiązek planowania i limitowania rodzin zastępczych funkcjonujących w powiecie.

Aktualnie w powiecie kolskim funkcjonują trzy zawodowe rodziny zastępcze - w tym dwie pełniące funkcję pogotowia rodzinnego.

Posiadane przez powiat kolski zasoby w dziedzinie pieczy zastępczej są niewystarczające w stosunku do rzeczywistych potrzeb. W związku z tym w latach 2020– 2022 konieczne jest sukcesywnie zwiększanie ilości rodzin zastępczych zawodowych.

Program zakłada pozyskiwanie oraz szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych oraz tworzenie nowych niezawodowych rodzin zastępczych.

Ustala się następujący limit rodzin zastępczych zawodowych w latach 2020 – 2022.

Tabela nr 8

Rok	Planowany limit zawodowych rodzin zastępczych do utworzenia
2020	-
2021	Do 2 rodzin
2022	

Źródło: Opracowanie własne PCPR w Kole

VI. Źródła finansowania programu.

Zgodnie z założeniami ustawy z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1111 z późn. zm.) do zadań własnych powiatu należy realizacja zadań z zakresu profilaktyki i wsparcia rodziny oraz zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców.

Samorząd w pełni odpowiada za funkcjonowanie lokalnego systemu opieki nad rodziną i dzieckiem, w tym również za finansowanie działań z tego zakresu.

Projektowane źródła finansowania Programu:

- środki własne powiatu kolskiego lub powiatu pochodzenia dziecka,
- opłaty rodziców lub osób dysponujących dochodami dzieci za ich pobyt w pieczy zastępczej,
- gmina pochodzenia dziecka (zgodnie z art. 191 ust. 8 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej),
- dotacje celowe z budżetu państwa na finansowe wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w budowaniu lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną,
- środki finansowe pozyskane z samorządu województwa,
- środki finansowe pozyskane z funduszy unijnych.

VII. Beneficjenci programu.

Odbiorcami Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2020 - 2022 są:

1. Dzieci przebywające w pieczy zastępczej.
2. Rodziny zastępcze.
3. Rodzice naturalni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
4. Pełnoletni wychowankowie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.
5. Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
6. Rodziny pomocowe sprawujące czasową opiekę nad dzieckiem z pieczy zastępczej.

VIII. Realizatorzy programu.

Jednostką koordynującą realizację Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole, które przy jego realizacji będzie współpracowało z następującymi podmiotami:

- 1) rodzinami zastępczymi,
- 2) rodzinami pomocowymi,
- 3) placówkami opiekuńczo-wychowawczymi,
- 4) policją,
- 5) ośrodkami pomocy społecznej,
- 6) sądami rodzinnymi,
- 7) placówkami oświatowymi,
- 8) organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny.

IX. Monitoring i ewaluacja programu.

Monitoring Programu polegać będzie na zbieraniu danych dotyczących realizowanych zadań w celu oceny, czy zamierzenia zostały zrealizowane.

Przedmiotem ewaluacji będzie ocena skuteczności podejmowanych działań w zakresie rozwoju pieczy zastępczej.

Sprawozdawczość z realizacji programu składana będzie Zarządowi Powiatu Kolskiego w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kole.

Ponadto Program może podlegać modyfikacjom na skutek zmieniającej się rzeczywistości, potrzeb i wymogów, dlatego też może ulec zmianom.